

**ДЕРЖАВНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ДТЕУ
25 вересня 2025 року
(протокол №3, п.12)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ ДТЕУ
від 25.09.2025 р. № 2739

**КОНЦЕПЦІЯ
ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ «ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ»**

Загальні положення

Концепція внутрішнього забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії (далі – Концепція) є невід’ємною складовою системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (Системи управління якістю Державного торговельно-економічного університету).

Концепцію розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», інструкцій МОН України, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*), ДСТУ ISO 9001:2015, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти та інших нормативно-правових актів.

Концепція покликана слугувати основою для оцінки якості та вдосконалення підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» в Державному торговельно-економічному університеті (далі – ДТЕУ, Університет).

Внутрішнє забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії полягає в тому, що:

1. Освітньо-наукові програми підтримуються внутрішніми механізмами контролю якості, які забезпечують дотримання офіційно прийнятих внутрішніх, а також зовнішніх стандартів якості / інструкцій та правил.

2. Освітньо-наукові програми підлягають періодичному перегляду, що дозволяє оновлювати та удосконалювати їх.

3. Концепцію створено для моніторингу, оцінки та підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» (наукових досліджень, освітнього процесу, ефективності та справедливості остаточної оцінки).

1. Організаційні заходи

1.1. Для забезпечення академічної дисципліни здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» існують правила, які є зрозумілими та доступними для них, їх наукових керівників, гарантів програм, науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес, завідувачів кафедр.

1.2. Умови, права та обов'язки Університету і здобувача, відповідальність сторін та вирішення спорів чітко визначені у договорі про підготовку здобувача вищої освіти ступеня «доктор філософії».

1.3. Прозорість очікувань та обов'язків учасників освітньо-наукового процесу висвітлено у Довіднику здобувача вищої освіти ступеня «доктор філософії».

1.4. Для аспірантів та їх керівників існують чітко визначені процедури, які документально оформлені і публічно представлені на офіційному сайті ДТЕУ.

1.5. Освітній процес в аспірантурі розпочинається з зустрічі ректора /

проректора з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, деканів, завідувачів кафедр, гарантів освітньо- наукових програм, наукових керівників, співробітників відділу аспірантури і докторантури зі здобувачами вищої освіти ступеня «доктор філософії». На зустрічі обговорюються питання загальних умов навчання в аспірантурі, проведення наукових досліджень; права і обов'язки учасників освітньо-наукового процесу; моніторинг виконання та процедури розгляду дисертаційних робіт; створення об'єктів інтелектуальної власності та їх захист; визначення неправомірних результатів дослідження; дотримання академічної доброчесності та не допущення плагіату; нормативні документи, які регулюють підготовку здобувачів.

1.6. Університет відслідковує кар'єрний ріст випускників аспірантури через Центр розвитку кар'єри.

1.7. Університет запроваджує і сприяє незалежним та офіційним процедурам розгляду скарг та апеляцій, які є чесними, зрозумілими для всіх учасників освітньо-наукового процесу.

2. Дослідницьке середовище

2.1. Дослідницька інфраструктура ДТЕУ включає сучасне технічне та програмне забезпечення, у тому числі спеціалізоване, вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, бібліотек, інформаційних фондів університету. В університеті функціонують: Науково-дослідний фінансовий інститут, бізнес-інкубатор, Центр трансферу технологій, Наукове товариство молодих вчених, лабораторія дистанційного навчання, спеціалізовані лабораторії, які забезпечують належне проведення наукових досліджень та якісне надання освітніх послуг.

2.2. Наукове керівництво аспірантами та забезпечення освітнього процесу здійснюють висококваліфіковані наукові та науково-педагогічні працівники.

2.3. Завідувачі кафедр, наукові керівники, керівники груп забезпечення спеціальностей (гаранти освітньо-наукових програм) та відділ аспірантури і докторантури здійснюють постійний моніторинг успішності аспірантів, якості надання освітньо-наукових послуг та виконання індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми аспірантами.

2.4. В університеті створені необхідні умови для розвитку особистих і професійних навичок.

2.5. Усі учасники освітньо-наукового процесу дотримуються Етичного кодексу здобувача вищої освіти ДТЕУ.

3. Політика прийому та критерії

3.1. Правилами прийому до аспірантури та докторантури, які розробляються щорічно Приймальною комісією ДТЕУ відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» та Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України чітко визначено порядок конкурсного відбору та процедуру допуску до вступних випробувань.

3.2. Прийом на навчання здійснюється в межах ліцензованого обсягу за спеціальностями відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

3.3. До вступних випробувань на конкурсній основі допускаються особи, які здобули ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста та вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з Правилами прийому.

3.4. При рівності набраних балів на вступних випробуваннях перевага надається здобувачу, який має наявні наукові результати, публікації у наукових виданнях з обраної спеціальності.

3.5. Процедура відбору до аспірантури є відкритою, прозорою, рішення щодо зарахування є колегіальним і оприлюднюється, як правило, в день прийняття, але не пізніше дня, наступного після прийняття.

3.6. До роботи предметних комісій залучаються науково-педагогічні працівники, які є фахівцями з даної предметної спеціалізації, мають вагомі напрацювання за певним напрямом наукового дослідження.

4. Освітньо-наукова програма

4.1. Підготовка докторів філософії в Університеті здійснюється за освітньо-науковими програмами, що визначають систему освітніх і наукових компонентів і логічну послідовність їх опанування, вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також перелік компетентностей та результатів навчання, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії відповідно до Національної рамки кваліфікації.

4.2. Освітньо-наукова програма відповідає вимогам Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня.

4.3. Здобувач має можливість вибору навчальних дисциплін у межах, передбачених освітньою складовою відповідної освітньо-наукової програми та навчальним планом, в обсязі, що становить не менше як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС (не менше ніж 10 відсотків для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання).

4.4. Освітня складова передбачає поєднання самостійного навчання з обов'язковим відвідуванням лекційних, практичних, лабораторних занять, наукових семінарів. Наукова складова передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації. Наукові дослідження проводяться під керівництвом висококваліфікованого фахівця, який має ступінь доктора наук або доктора філософії (кандидата наук).

4.5. Здійснюється постійна підтримка аспіранта з метою якісного і вчасного проведення наукового дослідження шляхом систематичного планування його роботи, включаючи планові консультації з науковим керівником; підвищення кваліфікації; тренінги, семінари; участь у виконанні науково-дослідних робіт тощо.

4.6. В Університеті здійснюється підтримка аспірантів щодо участі їх у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та

стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, міжнародними та національними державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

4.7. Критерії, за якими відбувається моніторинг та удосконалення освітньо-наукових програм ДТЕУ формуються як у результаті зворотнього зв'язку з науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, випускниками, партнерами та іншими стейкхолдерами, так і внаслідок прогнозування розвитку спеціальностей та потреб суспільства.

4.8. Оновлені освітньо-наукові програми є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти системи управління якістю ДТЕУ, включаються до Інформаційних пакетів, які щорічно оприлюднюються на офіційному сайті ДТЕУ.

5. Керівництво науковою роботою здобувача

5.1. Науковий керівник, який призначається з числа наукових або науково-педагогічних працівників зі ступенем вищої освіти доктор наук або доктор філософії (кандидат наук) здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта, контролює виконання індивідуального виконання освітньо-наукової програми аспірантом і відповідає перед вченою радою Університету за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

5.2. Рішенням вченої ради ДТЕУ аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними.

5.3. Надання дозволу докторам філософії (кандидатам наук) здійснювати наукове керівництво здобувачами вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні приймає вчена рада Університету за пропозиціями від вчених рад факультетів. Критеріями для надання наукового керівництва є: наукові праці (не менше десяти) (є автором або співавтором), опубліковані після захисту дисертації у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях, з яких не менше трьох публікацій у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection; керівництво науково-дослідною роботою або участь у їх виконанні.

5.4. Вчена рада Університету на підставі заяви аспіранта, рішень кафедри та вченої ради факультету може прийняти рішення про зміну наукового керівника, як виняток.

6. Порядок моніторингу результатів навчання здобувача

6.1. Загальне керівництво та моніторинг результатів навчання аспірантів здійснює призначений в установленому порядку гарант освітньо-наукової програми, який є доступним для спілкування з аспірантами і забезпечення зворотнього зв'язку з ними.

6.2. Не рідше, ніж двічі на рік проводиться обговорення успішності та результатів наукового дослідження здобувачів на засіданнях кафедр та вчених радах факультетів. За результатами розгляду приймається рішення щодо

подальшого навчання здобувача за освітньо-науковою програмою.

6.3. Процедура моніторингу результатів виконання здобувачем індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми із залученням наукового керівника, завідувача кафедри, рецензентів від кафедри закріплена у Положенні про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Державному торговельно-економічному університеті та Положенні про оцінювання результатів навчання студентів та аспірантів, які публічно представлені на офіційному сайті ДТЕУ. Результати обговорення на засіданні кафедри та вченій раді факультету оформлюються відповідними протоколами, які зберігаються в особовій справі здобувача у відділі аспірантури і докторантури.

6.4. Процедура розгляду спірних питань пов'язаних з виконанням наукового дослідження аспірантом, моніторингу його результатів, нагляду за його виконанням, визначена ДП 8.7-01 ДТЕУ «Контроль невідповідностей» та Положенням про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти ДТЕУ. Аспірант може оскаржити формальне рішення в установленому порядку.

7. Остаточна оцінка

7.1. Результатом навчання в аспірантурі є написання дисертаційної роботи, яка є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку. Якість написання дисертаційної роботи, дотримання академічної доброчесності є основою для присудження ступеня вищої освіти доктора філософії.

7.2. Дисертаційна робота повинна бути оформлена згідно з Наказом МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 №40.

7.3. Процедура та терміни публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданні кафедри, що реалізує відповідну освітньо-наукову програму, захисту в разовій спеціалізованій вченій раді чітко визначені в Положенні про порядок атестації здобувачів ступеня доктора філософії у ДТЕУ, затвердженого вченою радою Університету від 21.12.2023 року (протокол № 5, п. 6), введеного в дію наказом ДТЕУ від 21.12.2023 року.

7.4. До експертизи та обговорення дисертаційної роботи на засіданні кафедри залучаються висококваліфіковані працівники кафедри – доктори філософії кандидати (кандидати наук) та доктори наук, у разі потреби до числа рецензентів можуть бути залучені фахівці інших кафедр ДТЕУ. Процедура відбору, затвердження та призначення рецензентів чітко визначена в Положенні про порядок атестації здобувачів ступеня доктора філософії у ДТЕУ.

7.5. Результатом обговорення дисертації є висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, який

підписується головою на засіданні кафедри.

7.6. Позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації є підставою для утворення разової спеціалізованої вченої ради (за письмовою заявою здобувача до вченої ради університету про її утворення).

7.7. Ступінь вищої освіти «доктор філософії» присуджується за результатами публічного захисту дисертаційної роботи з метою встановлення відповідності засвоєних здобувачем рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти. захист здійснюється публічно на засіданні разової спеціалізованої вченої ради ДТЕУ.

7.8. До захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) фактів порушення академічної доброчесності є підставою для відмови у присудженні відповідного ступеня вищої освіти.

7.9. Здобувач може оскаржити результати експертизи в установленому порядку.